

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۱/۱۹

د ستراتېژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

د افغان سولې بڼ بست او پر طالبانو سیمه ییز فشارونه

په افغانستان کې د روانې جگړې د پای رسولو په موخه له تېرو څو میاشتو راهیسې د امریکا په مشرۍ هلې ځلې روانې دي. په دغه موده کې د طالبانو او امریکا ترمنځ درې ځله مخامخ خبرې وشوې؛ خو دا خبرې د ابوظبې له ناستې را وروسته **ځنډېدلې** او داسې ښکاري چې پر وړاندې یې ځینې ځنډونه پیدا شوي دي. د ابوظبې له ناستې وروسته په لومړیو کې ویل کېدل چې ښایي دواړه لوري په سعودي عربستان کې سره کېږي، خو وروسته د ناستې ځای قطر هېواد وټاکل شو، چې ظاهراً پر اجنډا د اختلاف له کبله په قطر کې هم دغه ناسته ترسره نه شوه.

د دغې ناستې د لغوه کېدو په اړه انګېرنې دادي چې د افغان سولې په اړه روانې خبرې د یو شمېر هېوادونو ترمنځ د خپل منځي اختلافونو له کبله ځنډېدلې دي او د سیمې ځینې هېوادونو ته د افغانستان د ملي امنیت سلاکار **حمدالله** محب او د افغان سولې لپاره د امریکا د ځانګړي استازي **زلمی** خلیزاد وروستي سفرونه هم په همدې موخه پیل شوي دي، تر څو رامنځته شوي ځنډونه له منځه یوسي.

دا چې د افغان سولې په اړه د امریکا - طالبان خبرې ولې ځنډېدلې دي او د دې خبرو د بیا پیل په موخه به، پر طالبانو د سیمې د هېوادونو فشارونه څه اغېز ولري؟ هغه پوښتنه دي چې دلته یې په اړه بحث شوی دی.

د سولې خبرې ولې و ځنډېدې؟

د امریکا - طالبان ترمنځ د مخامخ خبرو له پیل سره په افغانستان کې د روانې جگړې د پای ته رسېدو په اړه نوې هیلې را وټوګېدې. د دغو خبرو دوام او درې ځله د امریکا او طالب استازو ترمنځ مخامخ خبرې، د پاکستان له زندانونو څخه د طالب مشرانو خوشې کېدل، د سولې په خبرو کې د طالبانو د نظامي چارواکو په ځانګړې توګه د حقاني شبکې د غړو ګډون، ټول هغه موارد وو چې په افغانستان کې یې د روانې جگړې د پای ته رسېدو په اړه د روانو خبرو پایلو ته خلک خوښ کړي وو.

د افغان سولې په اړه د امریکا - طالبان د مخامخ خبرو په لړ کې له درېو ناستو را وروسته څلورمه ناسته - چې ټاکل شوې وه په قطر کې ترسره شي - وځنډېده او ظاهراً د دې ځنډ لامل د دواړو لورو ترمنځ د غونډې د اجنډا پر سر اختلاف بلل کېږي؛ خو له دې پرته ځینې نور لاملونه هم شته چې کېدای شي د خبرو په ځنډ کې رول ولري: **لومړی**: له افغانستانه د امریکایانو وتل د سولې په خبرو کې له لومړي سره د طالبانو له لوري تر ټولو ستر شرط و. په وروستیو خبرو کې هم د طالبانو له لوري له افغانستانه د امریکایانو پر وتلو ټینګار شوی دی؛ خو انګېرنې دادي چې امریکا نه غواړي له افغانستانه په پوره توګه خپل ځان ټول کړي، بلکې غواړي چې کمه اندازه سرتېري په دغه سیمه کې ولري. له همدې کبله په روانو خبرو کې تر ډېره هڅه کوي چې طالبان په یو ډول له دوی سره په افغانستان کې یوه یا دوی نظامي اډې ومني.

دویم: په روانو خبرو کې یو بل ستر ځنډ چې کولای شو د سولې د خبرو د ځنډ لامل یې وګڼو، له افغان دولت سره د طالبانو نه خبرې کول دي. افغان حکومت هڅه کوي چې له طالبانو سره مخامخ د سولې خبرې وکړي؛ خو طالبانو تل له افغان دولت سره د سولې خبرې رد کړې دي. په دې اړه د امریکا او خپله د افغان دولت هڅې دادي چې پر طالبانو د نورو هېوادونو په واسطه فشارونه راوړي، ترڅو له افغان دولت سره خبرو ته کېږي.

درېیم: د سولې د روانو خبرو د ځنډ په اړه یو بل لامل بیا خپله طالبانو ته ورګرځي او هغه د دې ډلې ځینې محدودیتونه دي. د بېلګې په توګه د سعودي عربستان او قطر هېوادونه ترمنځ شته مخالفت، د طالبانو پر وړاندې یو محدودیت ګڼل کېږي او دا هغه څه ګڼلې شو چې طالبان یې په روانو خبرو کې د تصمیم نیونې په برخه کې له ستونزو سره مخامخ کړي دي. په روانو خبرو کې طالبان اړ دي، تر څو د هغو ټولو اړخونو مشورې او غوښتنې په پام کې ونیسي چې له دوی سره یې په تېرو ۱۸ کلونو کې په یو ډول نه، یو ډول اړیکې درلودې او همکارې یې ورسره کړې ده.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

پر طالبانو سیمه ییز فشارونه

د افغان سولې په اړه د روانو خبرو له ځنډېدو سره یو ځل بیا افغان حکومت او د افغان سولې لپاره د امریکا ځانگړي استازي زلمي خلیلزاد د سیمې یو شمېر هغو هېوادونو ته سفرونه پیل کړي، چې بنکاري په سیمه کې هم رول لري او هم په افغانستان کې د روانې جگړې د پای ته رسېدو په برخه کې همکاري کولی شي. زلمي خلیلزاد د خپل ماموریت د څلورم سفر په لړ کې د افغانستان په گڼو چین، هند او پاکستان ته سفرونه وکړل. همدارنگه د افغانستان د ملي امنیت شورا سلاکار حمدالله محب هم چین، هند او سعودي عربستان هېوادونو ته ولاړ. دوی دواړو تر ډېره یوه موخه تعقیبوله او هغه دا چې په افغانستان کې د روانې جگړې د پای ته رسېدو په برخه کې د دغو هېوادونو همکاري جلب او له افغان حکومت سره د سولې خبرو ته د طالبانو د حاضرېدو په اړه هلې ځلې وکړي.

چین د سیمې هغه هېواد دی چې په نورو هېوادونو کې د لاسوهني او له نورو هېوادونو سره د شخړو سیاست پرمخ نه وړي، بلکې د اقتصادي سیاستونو له لارې غواړي خپل ځواک پراخ کړي. دغه هېواد د سیمې په کچه د کابل-اسلامآباد اړیکو په رغولو او افغان سولې پروسه کې مرسته کولای شي؛ ځکه چین د خپلو اوردمهالو گټو لپاره یو با ثباته افغانستان غواړي.

سعودي عربستان له یوې خوا په اسلامي نړۍ کې لوړ مقام لري او له بلې خوا بیا هغه هېواد دی چې په وروستیو کې پاکستان ته د میلیارډونه ډالرو د ورکړې اعلان کړی او کولای شي چې د پاکستان له لارې پر طالبانو له افغان حکومت سره د سولې خبرو ته د کېناستلو په موخه فشار راوړي.

پاکستان تر بل هر هېواد پر طالبانو زیاد نفوذ لري او داسې ویل کېږي چې د طالبانو تر ټولو ډېر پټځایونه په دغه هېواد کې دي. له همدې کبله د افغان سولې په اړه تل پاکستان ته تمه کېږي. د افغان سولې په اړه له ډېرې مودې پر پاکستان د امریکا فشارونه دي او داسې بنکاري چې پاکستان د دغو فشارونو له کبله پر طالبانو کار هم پیل کړی دی. ځکه تېره اوونۍ راپورونه خپاره شول چې پاکستاني پوځیانو په خیبرپښتونخوا کې یو لوړ پوړی **طالب جارواکي** نیولی؛ خو له څو ساعتونو وروسته یې بېرته خوشې کړی دی.

سیمه ییز فشارونه به طالبان سولې ته اړ کړي؟

د امریکا او افغان دولت له لوري پر طالبانو د فشارونو په لړ کې تېره اوونۍ دغې ډلې د یوې **اعلامیې** په خپرولو سره گواښ وکړ چې که امریکا په افغانستان کې د سولې په تړاو خپله تگلاره سمه نه کړي او بېرته هغې اجنډا ته را ونه گرځي چې د دواړو لورو ترمنځ یې په اړه هوکړه شوې وه، طالبان به له امریکایانو سره د سولې هر ډول خبرې وځنډوي.

طالبانو ویلي چې امریکایانو د ۲۰۱۸م کال د نومبر په ناسته کې موافقه کړې وه چې په راتلونکې غونډه کې به له افغانستان څخه د بهرنیو ځواکونو په وتلو او نورو هېوادونو په خلاف د افغانستان د خاورې د نه استعمالولو پر موضوع خبرې کوو؛ خو اوس مهال دوی له هغې اجنډا څخه ډډه کوي او په خپله خوښه نوي موضوعات پکې ځایوي.

همدارنگه په دغه اعلامیه کې ویل شوي چې «که امریکایان غواړي په ښه نیت مذاکراتو ته راشي او د افغانستان د مسلمان ولس مشروع غوښتنې ومني، په داسې کولو سره مسئله حل کېدای شي؛ خو که د افغانانو د مشروع غوښتنو له منلو تېښته کوي او په یوه او بله پلمه، د سولې تر نوم لاندې خپل استعمال او نظامي اهداف له سیاسي لارو تعقیبوي یا د نورو هېوادونو د تطمیع له لارې ناروا فشارونه اچوي، دا معنا لري چې د افغانستان د مسئلې په سوله ییز حل کې دلچسپي نه لري.»

د طالبانو له دغې اعلامیې داسې بنکاري چې د افغان سولې په اړه د امریکا - طالبان ترمنځ د خبرو په پروسه کې پر طالبانو د سیمه ییزو فشارونو له زیاتوالي سره د سولې دغه نوي پروسه له گواښ سره مخ شوي ده.

تېره اوونۍ **رویترز** خبري اژانس ویلي و چې د افغان سولې د خبرو د ځای پر سر اختلاف د سولې د خبرو په ځنډ کې یو مهم فکتور دی او دا اختلاف د سیمې د یو شمېر هېوادونو د خپل منځي لانجو له کبله رامنځته شوی دی. د **رویترز** په حواله چې سعودي عربستان او متحد عربي امارات نه غواړي د سولې خبرې په قطر کې وشي؛ خو بلخوا بیا ایران په عربستان او متحده عربي اماراتو کې د سولې له خبرو سره مخالفت کوي.

له دې برېښي چې د سولې د پروسې بیا پیل لپاره د بنکېلو هېوادونو ځپلمنځي اړیکې هغه مهم فکتور دی، چې کولای شي دا پروسه هم بریا ته ورسوي او هم یې ناکامه کړي. په داسې وضعیت کې افغان حکومت او امریکا ته لازمه ده چې د سولې روانه پروسه د سیمې د هېوادونو خپلمنځي اړیکو د مخالفتونو له سیوري لري وساتي او هڅه وکړي چې د دې پروسې د بیا پیل او بریا په موخه یوه رښتیني سیمه ییزه اجماع رامنځته کړي.

پای

د پانوی شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ